

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כ' אייר תשע"א

פרשה:
פרשת במדבר

כותרת:
לטעום מעין עולם הבא...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת במדבר

לטעום מעין עולם הבא...

בשנים האחרונות יש בצבא הישראלי משבר חריף בכוח אדם. הצבא מתמודד עם בעיה של "בריחת מוחות". חברות רבות ממדינות שונות מציעות לישראלים כשרוניים הזדמנויות שאינם בנמצא בישראל. אפילו אלו שנשארים בישראל - לא נשארים לשרת בצבא, אלא משרתים כנדרש במשך שלוש שנים ולאחר מכן עוברים לשוק העבודה הפרטי.

לפני כמה שנים קרא מפקד חיל האוויר לאחד הרבנים בצבא, ואמר לו: עד עכשיו עסקת בבדיקת מזוזות ובהשגחת כשרות בבסיסים. מהיום יש לי מטרה אחרת עבורך - לך לישיבות הטובות ותביא משם את הבחורים הטובים והמבריקים למערך הטכני של הצבא.

שאל אותו הרב הצבאי: רבים מבין בחורי הישיבות לא למדו מתמטיקה ואנגלית, כיצד הם יכולים להבין בכלל את הטכנולוגיה של ה-F-16? המפקד השיב לו: נכון אמנם שהם לא יודעים אנגלית אבל הם יודעים ללמוד, מי שלומד בישיבה גמרא במשך 14 שעות ביממה במשך שנים רבות - יצליח בזמן קצר ללמוד את החומר בקורס מזורז.

הם פנו אפוא לאברכים נשואים שצריכים להביא פרנסה הביתה והציעו להם מקצוע. הצבא הבטיח לאפשר להם לעבוד בסביבה שמתאימה להם, יספקו להם אוכל בכשרות מהודרת, תפילה בציבור שלוש פעמים ביום ואפילו שיעור בגמרא בכל יום במשך שעה. הצבא מצידו ילמד אותם מקצוע תכנות מחשבים וכדו' והם יקבלו משכורת. אחרי שנתיים בשירות הצבאי יעזרו להם להשתלב בשוק האזרחי.

הפרוייקט אכן נפתח לפני ארבע שנים, וכיום יש מאות אברכים שלובשים מדי צה"ל במשך השבוע ושטריימל בשבת... בחיל האויר ערכו סקר מוטיבציה והם הופתעו לגלות שהמוטיבציה הגבוהה ביותר להמשיך ב"שירות קבע" מצויה אצל החרדים!

לאחרונה ביקר בחיל האויר ראש הממשלה נתניהו, והוא סיפר שכאשר הוא הבחין באברכים החרדים עם פאות וציצית עומדים במדי צה"ל עמדו לו דמעות בעיניים. כיום ישנו ביקוש גדול בקרב האברכים להתגייס עד שהביקוש לעתים עולה על הצרכים. אין לצבא מספיק משרות בשביל כל האברכים שמעוניינים להצטרף לשורות הצבא.

השבוע אנחנו מתחילים לקרוא את חומש במדבר שבו מסופר באריכות על ארבעים שנות נדודים של עם ישראל במדבר.

מדוע באמת עם ישראל שהה במדבר במשך ארבעים שנה? הסיבה הרשמית היא בגלל הסיפור של המרגלים. הקב"ה רצה להכניס אותם מיד לארץ ישראל, אבל הם באו והציעו למשה לשלוח מרגלים שיבדקו את המצב בארץ כנען. המרגלים חזרו עם דו"ח גרוע ועם מסקנה שלא יהיה אפשר לנצח את יושבי כנען. כל העדה התקהלה על משה ואהרן וצעקו עליהם שהם לא רוצים להכנס ארצה, ואכן הקב"ה נשבע שאותו הדור ימות במדבר ורק הדור הבא יכנס לארץ.

אבל כאן נשאלת השאלה: ממתי הקב"ה קובע את התוכניות של עם ישראל על פי התלונות שמגיעים מהם? האמנם רעיון הכניסה לארץ נדחה מפני תלונותיהם של עם ישראל? וכי הוא שאל את עם ישראל האם ומתי הם רוצים לצאת ממצרים? נניח שעם ישראל היו אומרים למשה, בוא נדחה את היציאה ממצרים לעוד ששה חודשים כי עדיין לא סיימנו את העיסוקים שלנו במקום, האם הקב"ה היה משנה את התוכניות?

הקב"ה הוציא את ישראל ממצרים בדיוק ברגע שהוא רצה בכך, ואז הם "גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם" (שמות יב, לט) - לא היה להם זמן אפילו להכין סנדוויצים לדרך. וכמו שרש"י אומר על הפסוק "ויהי בעצם היום הזה מגיד שכיון שהגיע הקץ לא עיכבן המקום אפילו כהרף עין" (שמות יב, מא). ואילו כאן לפתע כל התוכניות משתנות בגלל ש"נציב תלונות הציבור" משה רבינו קיבל תלונות מכמה "נשמות טובות"!!

מיד לאחר קריעת ים סוף כתוב "ויסע משה את ישראל מים סוף" (שמות טו, כב) ואומר רש"י: "הסיען בעל כרחם שעטרו מצרים את סוסייהם בתכשיטי זהב וכסף ... והיו ישראל מוצאים אותם בים ... לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם". היהודים היו עסוקים בביזת הים ובכל זאת לא התעכבו ולא חיכו לאף אחד, "הסיען בעל כרחם", ולמעשה כל היהדות בנויה בסגנון זה, מ"על כרחך אתה חי" ועד "על כרחך אתה מת" (אבות פ"ב משנה כ"ג). ולפתע כאן הקב"ה 'נכנע' לתלונות עם ישראל ומשנה את כל התוכניות שלו?

בא המדרש תנחומא בתחילת פרשת בשלח ואומר דבר נפלא: "אמר הקב"ה אם אני מוליכן דרך פשוטה עכשיו מחזיקין איש איש בשדה ובכרם ומבטלין את התורה, אלא אני מוליכן דרך המדבר ויאכלו את המן וישתו מי באר והתורה מתיישבת בגופן".

השהות המתמשכת במדבר היתה חלק מהתוכנית הגדולה: אם עם ישראל היה נכנס מיד לארץ ישראל הם היו מתגייסים בהמוניהם לצבא כדי לכבוש את הארץ ולאחר מכן כל אחד היה מקבל את השדה והכרם שלו והם היו משתלבים בשוק הפרטי ולא היתה להם הזדמנות לעולם ללמוד תורה. לפיכך הקב"ה - בכוונה תחילה - עיכב אותם במדבר במשך ארבעים שנה כדי שיהיה להם זמן ללמוד תורה.

עם ישראל נקרא "עם הספר" לא בגלל שיש לנו את "ספר הספרים" בארון או במזוודה. כדי להיות ראויים לתואר "עם הספר" צריכים באמת לדעת וללמוד את הספר ולשם כך התעכבנו ארבעים שנה במדבר. הרבי מסביר בכמה משיחותיו שבמדבר היה להם לחם מן השמים ומים מבארה של מרים, ענני הכבוד הגנו עליהם ומזג האויר היה מעולה. לא היתה להם כל דאגה גשמית וחומרית והם יכלו לשבת במנוחה וללמוד תורה. זהו הפירוש הפשוט של מאחז"ל "לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן" (מכילתא בשלח טז, ד), מדוע דווקא להם? כי היה להם הזמן והאפשרויות ללמוד תורה ללא כל דאגות (ראה 'לקוטי שיחות' כרך ב עמ' 396; 'התוועדויות' תשד"מ כרך ב עמ' 747).

בנוסף לכך, מצינו מאפיין נוסף שהיה להם במדבר. לא רק שהם לא היו צריכים לדאוג לאוכל ולשתיה, אלא יתרה מזו: במדבר כולם היו שווים. לא משנה כמה רכוש היה לך - כולם קיבלו מנה שווה של מן כפי שקיבל כל אחד אחר. אף אחד לא הרוויח יותר או פחות. אנשים חיו במדבר במצב שלא היה שם "לא קנאה ולא תחרות" משום "שהטובה משופעת הרבה", אין על

מה לריב. רק במצב הנפשי הנינוח והרגוע הזה אנשים היו יכולים לשבת להתרכז ולהצליח בלימוד התורה.

מי ששומע את התיאור הנלבב הזה, חושב לעצמו, אמנם דור המדבר יכלו באמת ללמוד תורה באין מפריע שכן לא היו להם דאגות הפרנסה. אבל אני חי בשנת 2011 ואני רץ כל היום מבוקר ועד ערב אחרי הפרנסה - כיצד אני יכול לשבת וללמוד תורה? הרי גם הקב"ה מסכים שכדי להצליח בלימוד התורה יש צורך במנוחת הנפש והגוף!?

התשובה היא שלשם כך הקב"ה נתן לנו את השבת. ביום השבת הכל רגוע, האוכל מוכן כבר מיום שישי כמו במדבר, אסור לעסוק בשום עבודה או מלאכה, אסור לבשל, לכבס, לנקות או לערוך סידורים אחרים, אלא "כל מלאכתך עשויה", יהודי בשבת חי "בתוך הענן" כי אין לו שום דאגות בעולמו.

גם החילוקים בין עני ועשיר מתבטאים בששת ימי המעשה, אחד מרויח יותר ואחד מרויח פחות, וישנה תחרות טבעית וענייני השגת גבול וכיו"ב. אבל בשבת בבית הכנסת כולם שווים, אין מקומות ישיבה ששמורים לעשירים בלבד, כולם מתפללים ביחד ויושבים בקידוש בצוותא ולומדים תורה יחד. וזה מודגש גם בעשרת הדברות "לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך" (דברים ה, יד). בשבת כולם שווים.

שבת הוא היום שבו יהודי דומה לאוכלי המן במדבר, ביום זה הוא שרוי תחת ענני הכבוד. יום אחד בשבוע ניתנת לנו ההזדמנות המיוחדת לטעום מעין עולם הבא.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד